

Positionspapper Digital Services Act

En av EU-kommissionens prioriteringar under mandatperioden 2020–2025 är en digital strategin *Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern*. En del av strategin utgörs av förslaget till en Digital Services Act (DSA), som innehåller nya och reviderade regler för digitala tjänster i EU. Reglerna avser ansvar och skyldigheter för leverantörer av s.k. förmedlingstjänster och särskilt s.k. online-plattformar.

Nedanstående branschposition är framtagen av Datarådet – ett medlemsråd inom IT&Telekomföretagen – och är förankrad i medlemskretsen.

Grundläggande kommentar

IT&Telekomföretagen stödjer EU-kommissionens ambition att stärka den inre marknaden för digitala tjänster i EU. Tydligare regler kring digitala tjänsteleverantörers roll och ansvar för olagligt innehåll på nätet är välkommet. För att åstadkomma en hållbar och balanserad reglering bör följande beaktas:

- **Rättssäkerhet** – lagstiftare och domstolar, inte privata aktörer, ska ansvara för att vid behov begränsa rättigheten att kommunicera och uttrycka sig fritt på internet. Samtidigt har privata företag rätten att definiera villkor för användning av deras tjänster. Krav som åläggs utpekade aktörer behöver därtill i praktiken gå att efterleva.
- **Regulatorisk tydlighet** – nya eller reviderade regler måste vara tydliga och generellt tillämpbara, de ska vara lätta att förstå och följa för alla som är berörda. Hur definitioner och begrepp beskrivs i lagtexten blir därför avgörande för lagens tillämpbarhet. Ett exempel på en såväl tydlig avgränsning som definition är avgränsningen av reglernas tillämpbarhet till uttryckligen illegalt innehåll.
- **Proportionalitetsprincipen** – måste beaktas genomgående, krav på till exempel agerande kan bara anses motiverat om det är proportionerligt, nödvändigt och ändamålsenligt.
- **Harmonisering** – för att stötta ett fritt och öppet internet och motverka oönskade skadliga effekter av särreglering bör lagstiftaren verka för harmonisering mellan olika rättsområden och jurisdiktioner.
- **Bevara ansvarsfriheten** – bibehåll mere conduit-principen från eHandelsdirektivet och undanta av lagstiftningen berörda leverantörer från ansvar för det innehåll de hanterar om de uppfyller vissa villkor. Det garanterar att internet förblir en öppen miljö för alla att använda.
- **Bevara förbudet mot allmän övervakningsskyldighet** – ett fritt och öppet internet är ett centralt samhällsintresse – inskränkningar i information- och yttrandefrihet i den digitala miljön ska därför vara förbehållet extraordinära situationer och sammanhang.

- **Befäst ursprungsprincipen** – den gör det möjligt för små företag att snabbt expandera på den inre marknaden utan att behöva anpassa sig till särskilda lagar i andra medlemsstater.

Särskilt om behovet av konsekvensanalys

Förslag till nya eller reviderade regler måste utgå ifrån tydligt definierade och erkända problem, medföra minsta möjliga ingrepp samt inte ge upphov till oproportionerliga kostnader för berörda aktörer. Mot bakgrund av lagförslagets omfattning och centrala del i den kommande regleringen av digitala tjänster inom EU måste lagstiftaren säkerställa en av konsekvenserna av det kommande lagförslaget blir grundligt genomlysta. Vi vill särskilt understryka behovet av att *det slutliga förslaget* uppfyller dessa grundläggande krav. Inför kommande förhandlingar är det därför av stor vikt att parterna är medvetna om de vidare konsekvenserna av lagförslagets utformning och löpande analyseras effekterna av kompromissförslag som tas fram.

Kommentar av specifika artiklar

Artikel 2 – definitioner: Det är av särskild vikt att de *definitioner och begrepp* som används i lagstiftningen är noga genomlysta i befintlig lagstiftning och rättspraxis så begreppsbyggnaden är konsekvent i all relevant lagstiftning och rättspraxis för de aktörer som träffas av detta lagförslag. Det är även av vikt att det görs *konsekvensanalyser* av definitioner och begrepp för att säkerställa att de fungerar i verkligheten samt är teknikneutrala.

Artikel 2 (g) – Olagligt innehåll: Definitionen av olagligt innehåll - ”Information som i sig eller genom att den hänvisar till en verksamhet.” - bör förtydligas. Referensen till ”...genom att den *hänvisar* till en verksamhet.” innebär en otydlighet vilket riskerar att skapa rättsosäkerhet. Det vore lämpligt att harmonisera skäl (12) med artikel 2 (g) och därmed klargöra intentionen i skäl 12 istället för den ospecifika skrivningen med hänvisning till en verksamhet. Otydligheten riskerar att leda till överblockering av innehåll, och därmed en oavsiktlig yttrandefrihetsinskränkning, av tjänsteleverantörer som vill garantera att de inte bryter mot den nya lagen. Därtill kan skrivningen “hänvisa till en [olaglig] verksamhet” leda till tämligen bisarra konsekvenser. Till exempel, hur ska en plattformslieferantör agera om någon filmar en fortkörande bil och lägger upp filmen i tjänsten?

Artikel 6 – Frivilliga undersökningar på eget initiativ och regelefterlevnad:

IT&Telekomföretagen välkomnar möjligheten till frivilliga åtgärder utan att det förhindrar ansvarsfrihet enligt kapitel II. Samtidigt vill vi påtala att frivilliga åtgärder har vissa inneboende risker. För omfattande kontroll över innehållet på plattformen kan äventyra tjänstens status som neutral förmedlare och därmed dess budbärarimmunitet. För att säkerställa ett fullgott och avvägt användarskydd är det viktigt att lagstiftaren ger tillräckliga incitament för plattformar att vidta frivilliga åtgärder utan att de riskerar sin status som neutral förmedlare.

Artikel 7 – Ingen allmän skyldighet avseende övervakning och aktivt faktasökande:

IT&Telekomföretagen välkomnar förbudet mot generell övervakning. Att inför ett krav på förhandsgranskning av information innan den laddas upp på en plattform skulle kunna leda till överblockering av lagligt innehåll och inskränka användarnas fundamentala rätt till yttrandefrihet.

Artikel 8–9: Förelägganden från myndigheter: För att säkerställa proportionalitet och att ett föreläggande inte blir mer ingripande än nödvändigt, bör det framgå i föreläggandet hur

proportionalitetsprincipen är beaktad av den berörda myndigheten. Här är det av vikt att den myndighet som i medlemsstaterna tilldelas uppdraget att utöva tillsyn och meddela förelägganden även ges resurser och kompetens att utföra sitt uppdrag med respekt för ovan nämnda proportionalitet. Den leverantör som mottagit förelägandet måste även ges rimlig tid att hantera ärendet. Berörda leverantörer måste även ges möjlighet att ifrågasätta ett felaktigt utfärdat föreläggande.

Artiklar 10 - Kontaktpunkter: Införandet av en regel om sk kontaktpunkter (single-point-of-contact) har potential att underlätta kommunikationen mellan berörda leverantörer och offentliga institutioner.

Artikel 11 – Rättsliga företrädare: Från ett konsument- och konkurrensperspektiv är det rimligt att marknadsaktörer som riktar sig mot den inre marknaden får samma krav på sig. Av vikt är att sådana krav är praktiskt genomförbara och inte driver onödiga kostnader för företagen. Något som i sig skulle kunna snedvrída konkurrensen eller öka komplexiteten i internationell handel mellan EU och övriga världen.

Artikel 12 – Allmänna villkor: IT&Telekomföretagen välkomnar transparens som möjliggör för användaren att fatta ett välgrundat beslut att använda leverantörens tjänster.

Artikel 13 – Transparensrapporteringskyldigheter: IT&Telekomföretagen välkomnar även strategin att införa en gradvis uppsättning skyldigheter för leverantörer, beroende på deras roll, storlek och närhet till innehållet. Däremot finns det en risk att rapporteringsbördan kan bli mycket stor. Det är därför viktigt att rapporteringskyldigheterna är proportionella, rimliga och skalbara. Den information som ska inkluderas i sådana transparensrapporter bör begränsas till sådan information som är absolut nödvändig för allmänhetens intresse.

Artikel 14 – Mekanismer för anmälan och åtgärder: IT&Telekomföretagen välkomnar att reglerna kring anmälan och åtgärder formaliseras och att ett meddelande måste gå att agera på. Processen ska förstås vara smidig och ändamålsenlig för de som ska meddela. Samtidigt måste det finnas flexibilitet för plattformarna att utforma anmälan och åtgärder på ett sätt som passar den enskilda plattformen (till exempel beroende på typ av innehåll, typ av tjänst, typ av risk).

Artikel 18 – Tvistlösningsmekanismer: IT&Telekomföretagen håller med om att användare ska ha rätt att överklaga beslut gjorda av plattformsleverantörer gällande borttagande av innehåll. Däremot anser IT&Telekomföretagen att förslaget om att interagera med certifierade organ för tvistlösning utanför domstol bör villkoras med en uttömningsmekanism. Inte minst för att stävja missbruk. Prövning av beslut om borttagning av innehåll bör därför i första hand ske genom plattformsleverantörernas egna tvistlösningsmekanismer. Risken att tvistelösning med hjälp av certifierade organ leder till fragmenterade beslut i medlemsstaterna bör också hanteras.

Artikel 19 – Betrodda anmälare: En lösning med betrodda anmälare kan möjliggöra en avvägd ansvarsfördelning och minska risk för att privata aktörer såsom onlineplattformar måste göra rättsliga överväganden om olagligt innehåll. Det måste dock vara tydligt hur samordnaren bedömer en betrodd anmälare och vilka krav som ställs på dem, för att säkerställa rättssäkerhet. Det är även av vikt att ett system med betrodda anmälare utvärderas löpande för att säkerställa dess proportionalitet och ändamålsenlighet. Även konkurrensrättsliga aspekter bör beaktas.

Artikel 26 och artikel 35 samt skäl 68 – Riskanalys och uppförandekoder:

IT&Telekomföretagen välkomnar att förslaget fokus är på olagligt innehåll. Samtidigt oroas vi av formuleringar som skulle kunna innebära att även annat innehåll ska tas bort och därmed möjliga konsekvenser för yttrandefriheten och rättssäkerheten. Det bör därför tydligt framgå att kommissionens, nämndens och de nationella samordnarnas rätt att definiera affärsrisker och åtgärder enbart ska gälla olagligt innehåll.

Artikel 42 – Sanktioner: Sanktioner bör som huvudregel endast utfärdas för systematiska överträdelser snarare än enskilda övertramp. Om sanktionssystemet, och i förlängningen lagen i sig självt, ska upprätthålla legitimitet är det av vikt att proportionalitetsprincipen beaktas vid utfärdandet av sanktioner.

Artikel 74 – Ikraftträdande: Mot bakgrund av lagförslaget omfattning och komplexitet, inte minst i relation till nationell rätt (t.ex. svensk yttrandefrihetslagstiftning), bör implementeringstiden förlängas avsevärt. Föreslagna 3 månader är en orimligt kort tid för införande. 12–24 månader är en rimlig tidsperiod.

Om IT&Telekomföretagen

IT&Telekomföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation för företag inom techbranschen, bestående av cirka 1350 medlemsföretag med närmare 100 000 medarbetare. IT&Telekomföretagen är ett av nio samverkande förbund inom förbundsgruppen Almega.

Detta positionspapper är framtaget i samverkan med medlemsrepresentanter i Datarådet. Positionerna i dokumentet grundar sig på de principiella ställningstaganden som tidigare tagits fram i Datarådet, ffa *ställningstagande om lagstiftning* samt *ställningstagande om budbärarneutralitet*. Datarådet: www.itot.se/dataradet

Kontakt

My Bergdahl, näringspolitisk expert och förbundsjurist my.bergdahl@itot.se